

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Cavssini Trecensis E Societate Iesv, De Eloqventia
Sacra Et Hvmana**

Caussin, Nicolas

Coloniae Agrippinae, 1626

S. Basilivs In Natvra Qvoqve Formicæ disquirenda egregiè Iusit. Nec minus
elegans, & subtilis Basilius descriptione Formicæ. Capvt XXI.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68724](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68724)

cogit sub iuga, & dulces imprimit sulcos, totius iam spe delibutus. At Vipiliones eū bubulcis cōcinnant fistulas, & pastorale carmen accinūt, nunc per gramen abiecti, nunc umbrosis rupibus insidentes veris suauitate mulcentur.

ἡ ἰσθμὸς ἐποβλίπει. Ἰσθμὸς πένει ἰξυτὴς ἡ γὰρ οὐκ ὀδομῆ. Ἀπίς.

Ex altera parte olitores plātas excolunt, aucupes calamos instruunt, designant ramos ad insidias eleganti artificio contexunt. Piscatores profundum scrutantur, purgant retia, petiilque marinis insident.

Interim apis laboriosa explicatis pinnulis discedit ex alucaribus sapietia datura specimē, & iā prata peruolat, iā flores pabulatur, & castra cēra concinnius elaborat, cōtextis veluti disparibus, ac sexangulis fistulis, rectos quoq; vicos, & alternos angiportus mirabiliter implicans, vt operi firmitatem, & elegantia conciliet. Deinde mel in apothecis recondit, erat quippe, & laborat suo hospiti gratū animalculum, eiq; feriat illo fructum affert periuicū dum.

Quis non videt hanc orationem delicatissimis floribus aspersam, nam & omnia feruē veris adiuncta accuratē collegit, egregiē miscuit, summa suauitate temperauit.

Imitatus est hanc descriptionem S. Cyrillus 9. λόγων ἱερῶν σιχῶν p. 95. in fine.

Arguta breuius D. Greg. Nazianzeni in descriptione Pauonis, Cicadae, Araneorum.

Eundem quoque sapiunt stylum, quæ habet de Pauone oratione 34.

CAPVT XX.

ΡΟθεν τὰς ὀάλαζαν ὄρνις καὶ μηδικὸς, οὗτα φιλόκαλον, καὶ φιλότιμον, τὴν αὐχένα διάφρακα, καὶ τὸ πλερὸν κυκλοτερές περιήσας, τὸ χρυσάυγες, καὶ χαλάσερον δεα ζίζει τὸ κάλλος τοῖς ἐρασιῶς μετὰ βλαβῶν βαδίσματα.

Qui fit vt arrogas ille, & medicus Pauo, elegantia, gloriāq; adeo affectet, clata ceruice, alis aureis stellatis, in orbem circūductis, corporis sui pulchritudinē amassis, cum superbo quodā incessu, velut in theatro spectandū proponit, & de cicada πῆς ὁδοῦς τέτιγι τὴν ἐπὶ σὴβης ματὰ δα, καὶ τὰ ἐπὶ τῶν κλάδων ἀσμάτα τε Cicada καὶ τερεπίσματα, ὅταν ἡλίω κινεῖται τὰ μετασχηθερινὰ μεθυσθῆντες. Quis Iyam cicadis in pectore dedit? & cātus illos, atq; garritus: quos cū meridiani Solis estu ad musicam excitatur, in arborū ramis funditur. Sunt plane ista calamistrata maxime in Græco, πλερὸν χρυσάυγες, καὶ χαλάσερον, & δεα ζίζειν τὸ κάλλος.

Παυονίς / περιβία

Item de Araneis in eadem oratione.

Αἱ δὲ διὰ λεπτῶν οὗτα, καὶ ἀερῶν σχεδὸν τῶν αμάρτων, πολυειδῶς διατεταμένων, πολυπόδους τοὺς ἰσοὺς ἔξουφάνησι, &c.

S. BASILIUS IN NATVRA QVOQVE FORMICA disquirenda egregiē lusit.

Nec minus elegans, & subtilis Basilius in descriptione Formicæ.

CAPVT XXI.

ΟΥκ εὖν ὁ περὶ τῶν ἔντων εἰδησιν καταληφέ. ναί μεγαλαυχέμεθον τὸ μικρότατον τῶν προφορομένων ὅπως ἔχει φύσεως ἱερμελεστάτω. καὶ πῆς ἢ τὸ μύρμηκον φύσις, εἰσάτω. εἰ πνεύματι, καὶ αἵματι, συνέχεται αὐτὸ ἢ ζωῆ. εἰ ὁσίοις τὸ σῶμα διεληπται. εἰ νεύροις σιωδέσμοις τὰς ἀρμονίας τετόνωται. εἰ μυῶν περιβολῆ καὶ ἀδένων ἢ τῶν νεύρων περικρατεῖται φύσις. εἰ τοῖς ναιτιάοις σπονδύλοισι ἐκ τῶν ἐφύγματος ἐπὶ τὸ σῶμα ὁ μυελὸς συμπαρατένεται εἰ τῆ περιουχῆ τῶν νευράδων ὁ μύρμηκον, τοῖς κινεμένοις μέλεσι τὴν ὀρμηλικὴν ἐνδιδῶσι δύναμιν. εἰ ἔστιν ἐν αὐτῷ τὸ ἦσασ, καὶ τὸ

AT qui se omnium rerum scientia gloriatur comprehendisse, minimum etiā, quod propositum fuerit, quomodo sit à natura formatū, factumq; explicare, & quæ sit formicæ natura, exponere debet. Num eius vita, spiritu quodā, & anhelitu continetur. Num corpus ossibus interstinctum sit, an neruis, quasi vinculis sint harmoniæ coniugata, an muscutorum, & glandularum circuitu neruorū natura sustentetur. An ex fincipite medulla per dorsi vertebra ad caudam defluat. An complexione neruosa membranula, membra, quæ mouētur, motiū vim, & facultatem habeant. An sit in ea iecur, & in iecore vasculum bilis receptaculū, & renes, & cor, & alteria, & venæ, membranula, & præcordia. Caluumne sit, an pilosum, vñ guttum

χοληδόνον άγγειόν επί βήσας... καρδία κή άρτηρία, και φλέβες ύμένες. κή διαφράγματα. ει φίλος βήσιν, ει τε δίχεται. μονώμεχόν βήσιν, ει πολυσχιδής έχει τας βάσεις. πόσιν βιωτήν χρόνον. κή πές αι τής ό ζώσας τή άλληλων γενήσεως. επί πόσιν κή σκίσει το...

lum, aut multifidos habeat gressus. Quanto tempore vivat, & quae ipsi procreanda sobolis ratio, quandiu partum ferant, & quomodo, neque gradientur, neque volent omnes formicae: sed aliae humi decurrant, aliae per aerem ferantur.

Item Basiliana Selencia in descriptione diluvij quae superioris notata est. Ανωθεν, κύβανός χειμάδης ή έν κάθιστον ή πέρας άδούσης άνέπεμψε κή προς τή ύδατες φύσιν ή κτισίς έσυχαιότο, έ...

SANCTVS CHRYSOSTOMVS, ISTIS ETIAM orationis pigmentis delectatur.

CAPVT XXII.

Magnus in omni genere Chrysof. his orationis delicijs non caruit, & miratus sum quidem, quo pacto cum ad Olympiadem bestissimam foeminaui ab exilio scriberet, tam oratorie luserit in descriptione tempestatis. Quid enim haec sibi voluit.

Θάλασσαν όρώμεν άπό αύτ ή κάτοθεν άναμοχλευομένη τή άβύσσου, πλωτήσας τούς ύδασι νεκρούς όπιπλέοντας, έτέρες ύπεβρυχίς γενομένης, τας σανίδας τή ποίαν διαλοομένης, τή ισία διαβρυγή μύθρα, τούς ισούς διακλωμένης, τούς κάπας τή χειρών τή ναυτών άποσπίσας, τούς κυβερήσας άνή τή οίαχων επί τή κατασρομάτων χαθμίνες, τούς χήρας τούς γόνασι περιπέκοιλιας, και προς τή άμχανίαν τή γενομένην κινούσας, όξέως βούσπτας, θρηγντας, όλοφυρμένες μόνα, όδ κούρανα, ού πέλαγ, έ μόνα φαινόμμενα, ήλλά σκότος πάντα βαθύ κή άφεγγές, κή ζοφώδες, ως ούδέ τούς πλησίον βήσιν ζέποντας, βλέπειν, κή πολλόν πάταγον τή κυμάτων, κή θρηία θαλάττια πάντοθεν τής πλίεσιν έπιπλέμμενα.

quidem perspicere sinat: Ingentem denique fluctuū sonitū, ac marinas belluas in eos, qui nauigant, omni ex parte impetum facientes.

Patrum Latinorum stylus.

CAPVT XXIII.

Patres quoque Latini, & si minus in dictione sint accurati, quam Graeci, istam tamen plerunque Epididictici generis opulentiam libenter explieant. Quid enim aliud spirat S. Ambr. in Hexamero: D. Hieronym. in historia Pauli, & Malehi, sed maximē in muliere septies ista: Quid Saluianus in sua Aquitania, quam deferibit his verbis?

Patres Latini epididictici generis opulentiam explieant.

Nemini dubium est Aquitanos Nouem pulos, medullam ferē omnium Galliarum, & vber totius fecunditatis habuisse: Nec solum fecunditatis, sed quae proponi interdum fecunditari solet, voluptatis, iocunditatis, pulchritudinis: Aded illa omnis admodū regio, aut intertexta vineis, aut florulenta pratis, aut distincta culturis, aut cōsita pomis, aut amēnata lucis, aut irrigata fontibus, aut circumdata messibus fuit.

Saluian. l. 7 de gubern. Dei.

At mellissimus doctor Cyprianus, quas in epistola ad Donatum Veneres spargit? Petamus hanc sedem: dat fecellum vicinia dulis nexibus per arundines baiulas repunt, vite, mporticum, frondea tecta fecerunt.

Regio fertiis. D. Cyp. mellissim. Doctor.

De quibus S. Augustin. Non dicuntur ista, nisi mirabiliter affluē, issima fecunditate facūdis, sed profusione nimia grauitate displicent.

Aug. l. 4. de doct. Chri.

Atque vt in omni genere eloquentes fuisse sanctos Patres ostendamus, exiant Sancti Chrysofomi orationes in genere de liberatiuo, & iudiciali miracula suauitatis, quas hic stylo paulo magis oratorio reddemus.

Strana c. 14.

Tempestas.

Mare cernimus ab imis vsq; gurgitibus vndique reuullsum, nauas mortuos summa vnda fluitantes, alios pestem euntes, nauium tabulas dissolutas, perruptas, & laerata vela, malos effractos, remos e nauarum manibus elapsos, nauicleros gubernaculorū loco tabularis insidentes, manibus ad genua implicitis, ac pretepestatis atrocitate in eam consilij inopiā redactos, vt tantummodo iugeant, ac gemitus, & euularus acerbissimos edant. Non coelum, nō mare in oculos incurres, sed densas, atq; obscuras saecubras, caliginemq; tantā, vt ne propinquos